A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (ötödik tanács)

2011. október 27.*

A C-402/10. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Conseil d'État (Franciaország) a Bírósághoz 2010. augusztus 6-án érkezett, 2010. május 26-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Groupe Limagrain Holding**

és

az **Établissement national des produits de l'agriculture et de la mer**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (ötödik tanács),

tagjai: A. Borg Barthet az ötödik tanács elnökeként eljárva, J.-J. Kasel, és M. Berger (előadó) bírák,

főtanácsnok: J. Mazák,
hivatalvezető: R. Şereş tanácsos,

* Az eljárás nyelve: francia.

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2011. május 11-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a Groupe Limagrain Holding képviseletében A. Monod és V. Maignan-Artiga ügyvédek,

– az Établissement national des produits de l'agriculture et de la mer képviseletében F. Blancpain ügyvéd,

– a francia kormány képviseletében G. de Bergues és B. Cabouat, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében B. Burggraaf és D. Triantafyllou, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a mezőgazdasági termékekre vonatkozó export-visszatérítés előzetes kifizetéséről szóló, 1980. március 4-i 565/80/EGK tanácsi rendelet (HL L 62., 5. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 4. kötet, 156. o.)

rendelkezéseivel együttesen értelmezett, és többek között az 1993. június 30-i 1708/93/EGK bizottsági rendelettel (HL L 159., 77. o.) módosított, a mezőgazdasági termékekre vonatkozó export-visszatérítési rendszer alkalmazásának közös részletes szabályai megállapításáról szóló, 1987. november 27-i 3665/87/EGK bizottsági rendelet (HL L 351., 1. o.; a továbbiakban: 3665/87 rendelet) rendelkezéseinek értelmezésére irányul.

2 A kérelmet a Maïs Céréales Technologie (a továbbiakban: MCT) jogutódja, a Groupe Limagrain Holding (a továbbiakban: Limagrain) és az Office national interprofessionnel des céréales (a továbbiakban: ONIC), későbbi nevén Établissement national des produits de l'agriculture et de la mer között, az MCT által előre felvett export-visszatérítés visszafizetése tárgyában folyamatban lévő peres eljárásban terjesztették elő.

Jogi háttér

Az 565/80 rendelet

3 Az 565/80 rendelet egyes mezőgazdasági termékek, köztük a gabonafélék piacának közös szervezéséről szóló, 1975. október 29-i 2727/75/EGK tanácsi rendelet (HL L 281., 1. o.) – amelyet később hatályon kívül helyezett és felváltott az 1992. június 30-i 1766/92/EGK tanácsi rendelet (HL L 181., 21. o.) – hatálya alá tartozó ilyen termékek tekintetében a harmadik országokba irányuló export esetén járó visszatérítésekre előfinanszírozási rendszert vezetett be.

4 Az említett rendelet 4. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Egy, az export-visszatérítéssel megegyező összeget kell kifizetni, az érdekelt fél kérelmére, amint a termékek vagy áruk (helyesen: alaptermékek) vámfelügyelet alá kerülnek, annak biztosítására, hogy a feldolgozott termékek vagy áruk a meghatározott határidőn belül kivitelre kerüljenek".

5 Ugyanezen rendelet 6. cikke értelmében:

„Az e rendeletben meghatározott intézkedések kedvezményeiben való részesedés feltétele biztosíték letétbe helyezéséhez kötött [helyesen: Az e rendeletben foglalt eljárások kedvezményében való részesülés biztosíték letétbe helyezéséhez kötött], amely a kifizetett összegnek, továbbá egy kiegészítő összegnek a visszatérítését biztosítja.

A *vis maior* esetek sérelme nélkül, ez a biztosíték részben vagy egészben elvész:

– amennyiben a visszatérítésre nem került sor, mivel a kivitel nem történt meg a 4. cikk (1) bekezdésében [...] meghatározott határidőn belül,

vagy

– amennyiben bebizonyosodik, hogy az export-visszatérítésre nem volt jogosultság, vagy az csak alacsonyabb visszatérítésre állt fenn."

A 3665/87 rendelet

6 A 3665/87 rendelet 2. címe 3. fejezetének 24–33. cikke írja le az 565/80 rendelet végrehajtásának részletes szabályait, és a kivitelt megelőző feldolgozás vagy tárolás esetében a visszatérítés előzetes kifizetéséhez teljesítendő alakiságokat, illetve betartandó feltételeket.

7 E rendelet 25. cikke (1) bekezdésének első albekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Amikor az exportőr közli szándékát, hogy termékeket exportál feldolgozás vagy tárolás után, és visszatérítést igényel az 565/80/EGK rendelet 4. és 5. cikke szerint, az adott rendelkezések szerinti jogosultság feltétele egy nyilatkozat benyújtása a vámhatóságoknak, a továbbiakban: a »fizetési nyilatkozat«." [nem hivatalos fordítás]

8 Az említett rendelet 26. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A fizetési nyilatkozat elfogadásakor a termékek vagy áruk vámfelügyelet alá kerülnek, és mindaddig az alatt is maradnak, amíg el nem hagyják a Közösség vámterületét, vagy amíg el nem dől, hogy mi lesz a vámjogi sorsuk". [nem hivatalos fordítás]

9 A 3665/87 rendelet 27. cikke (5) bekezdésének első albekezdése értelmében:

„Az alaptermékek a fizetési nyilatkozat elfogadásának napjától számított hat hónapig maradhatnak vámfelügyelet alatt feldolgozás céljából”. [nem hivatalos fordítás]

10 Az említett rendelet 29. cikkének (1) és (2) bekezdése így rendelkezik:

„(1) A kivitelt megelőzően fizetendő összeget az a tagállam fizeti ki, amelyikben a fizetési nyilatkozatot elfogadják.

(2) Az összeg kizárólag az exportőr írásbeli kérelme alapján fizethető ki. […]”[nem hivatalos fordítás]

11 Ugyanezen rendelet 31. cikkének (1) bekezdése így rendelkezik:

„A fizetési nyilatkozat elfogadása előtt biztosítékot kell letétbe helyezni, amelynek összegét a 29. cikk (3) bekezdése alapján kell kiszámítani, és amelyhez esetlegesen hozzá kell adni a pozitív előjelű pénzügyi kiegészítést, valamint az így kapott összeg 20%-át. [...]”[nem hivatalos fordítás]

12 E rendelet 33. cikke (1) bekezdésének szövege a következő:

„Amikor a visszatérítésre vonatkozó jogosultság igazolását az ennek a fejezetnek alapján arra jogosult termékek tekintetében beterjesztik, az előleget és a kifizetendő összeget egymással szemben be kell számítani. Ha az exportált mennyiség után járó összeg nagyobb, mint az előlegként kifizetett összeg, a különbséget ki kell fizetni az érintett személynek.

Amennyiben az exportált mennyiség után járó összeg kisebb, mint a kifizetett előleg, és különösen a (2) bekezdés alkalmazásakor, az illetékes hatóság haladéktalanul megindítja a 2220/85/EGK rendelet 29. cikkében foglalt eljárást annak érdekében, hogy az érintett szereplő a két összeg közötti különbség 20%-kal megnövelt összegét fizesse vissza." [nem hivatalos fordítás]

A 3719/88/EGK rendelet

13 A mezőgazdasági termékekre vonatkozó behozatali és kiviteli engedélyek és előzetes rögzítési igazolások rendszerének alkalmazására kialakított részletes közös szabályok megállapításáról szóló, 1988. november 16-i 3719/88/EGK bizottsági rendelet (HL L 331., 1. o.) 43. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Ha az alaptermékeket az 565/80/EGK rendelet 4. cikkében foglalt eljárás alá vonták [...] és kiviteli engedély vagy előzetes rögzítési igazolás használatára került sor, és az érdekelt fél részben vagy egészben:

– kivon a vámellenőrzés alól ilyen alapterméket, akár eredeti formában, akár mint feldolgozott terméket, illetve ilyen termékeket vagy árukat, vagy

– nem tartja be a 3665/87/EGK rendelet 27. cikke (5) bekezdésében és 28. cikke (5) bekezdésében, vagy más jogszabályokban megállapított teljes határidőt,

a kiviteli kötelezettséget nem tekintik teljesítettnek az adott mennyiségre vonatkozóan". [nem hivatalos fordítás]

A 2913/92/EGK rendelet

14 A Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló, 1992. október 12-i 2913/92/EGK tanácsi rendelet (HL L 302., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 2. fejezet, 4. kötet, 307. o.; a továbbiakban: Közösségi Vámkódex) 105. cikkének első bekezdése értelmében:

„A vámhatóság által kijelölt személy a hatóság által jóváhagyott nyomtatványon raktárnyilvántartást vezet a vámraktározási eljárás hatálya alá vont minden áruról. Raktárnyilvántartásokra nincs szükség, ha a közvámraktárt a vámhatóság működteti."

A 2454/93/EGK rendelet

15 A Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló 2913/92/EGK tanácsi rendelet végrehajtására vonatkozó rendelkezések megállapításáról szóló, 1993. július 2-i 2454/93/EGK bizottsági rendelet (HL L 253., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 2. fejezet, 6. kötet, 3. o.; a továbbiakban: a Közösségi Vámkódex végrehajtási rendelete) 504. cikke

(1) bekezdésének az alapügy tényállása idején hatályos változata szerint a következőképpen rendelkezett:

„A (2) és (3) bekezdés sérelme nélkül, a vámraktározási eljárásban az áruk tárolására szolgáló vámraktárak a következőképpen osztályozhatók:

[...]

– C típus: a Vámkódex 99. cikke második bekezdése második francia bekezdésének megfelelő magánvámraktár, ahol a vámraktár üzemeltetője és a beraktározó ugyanaz a személy, de nem szükségszerűen az áruk tulajdonosa,

[...]”

16 Az említett rendelet 517. cikkének (1) bekezdése így rendelkezett:

„Az A, C, D és E típusú vámraktárak esetében a vámhatóságoknak a vámraktár üzemeltetőjét kell kijelölniük a [Közösségi] Vámkódex 105. cikkében meghatározott raktárnyilvántartás vezetésére.

A raktárnyilvántartást a felügyeletet ellátó vámhivatal számára hozzáférhetővé kell tenni, hogy az bármilyen ellenőrzést elvégezhessen.”

17 Ugyanezen rendelet 520. cikke kimondta, hogy:

„(1) A [Közösségi] Vámkódex 105. cikkében meghatározott raktárnyilvántartásnak tartalmaznia kell az eljárás megfelelő alkalmazásához és felügyeletéhez szükséges valamennyi adatot.

A raktárnyilvántartásnak tartalmaznia kell különösen:

a) a vámraktározási eljárás alá vonáshoz szükséges vámáru-nyilatkozat 1., 31., 37. és 38. rovatában foglalt adatokat;

b) hivatkozást azon nyilatkozatokra, amelyek által a vámraktározási vámeljárás lezárásaként az áru vámjogi sorsát rendezik;

c) az egyéb vámokmányok, valamint az eljárás alá vonásra és az eljárás lezárására vonatkozó minden egyéb okmány keltét és hivatkozási adatait;

d) az áruk figyelemmel kísérését, így különösen az áruk helyének megállapítását lehetővé tevő adatokat, beleértve az áruknak az eljárás megszüntetése nélkül történő vámraktárak közötti szállítására vonatkozó adatokat;

e) az áruknak az 524. cikkben említett közös raktározására vonatkozó adatokat;

f) az áruazonosításhoz esetleg szükséges minden egyéb adatot;

g) az áruk olyan szokásos kezelésére vonatkozó adatokat, amelyeknek az árukat alávetik;

h) az áruknak a vámraktár területéről való ideiglenes kitárolására vonatkozó adatokat.

[...]

(3) A raktárnyilvántartásnak minden időpontban mutatnia kell az éppen akkor vámraktározási eljárás alatt lévő árukészletet. A vámraktár üzemeltetőjének a vámhatóság által meghatározott időközönként (helyesen: meghatározott határidőn belül) az említett készletről jegyzéket kell benyújtania a felügyeletet ellátó vámhivatalhoz.

[...]"

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

18 Az MCT gabonafélék, többek között szemeskukorica tartósítására és e szemeskukorica darává történő feldolgozására, illetve annak ezt követő exportálására specializálódott.

19 1994. szeptember 30-án e társaság az 565/80 rendelet 4. cikkének (1) bekezdése alapján aláírt egy nyilatkozatot, amely egy kukoricaszállítmánynak – annak dara formájában történő későbbi exportálásáig – vámraktárban történő elhelyezését tanúsította.

20 A raktár, ahol a készletet elhelyezték, a Közösségi Vámkódex végrehajtási rendeletének 504. cikke értelmében vett C típusú magánraktár volt.

21 E nyilatkozat alapján az ONIC egy 2 523 414,07 FRF összegű visszatérítés-előleget fizetett ki.

22 1996 során a vámhatóságok iratellenőrzést tartottak, amely azt fedte fel, hogy a raktározás időtartama alatt nem készült a Közösségi Vámkódex 105. cikkében előírt raktárnyilvántartás a vámraktározási eljárás alá vont árukról.

23 1998. november 17-i levelében az ONIC felszólította az MCT-t, hogy fizessen vissza számára 3 028 096,88 FRF összeget, amely az e társaságnak előre kifizetett visszatérítés 20%-os büntetőkamattal növelt összegének felelt meg, a 3665/87 rendelet 33. cikkének megfelelően.

24 Az MCT az ONIC által megküldött fizetési meghagyás megsemmisítését kérte.

25 2004. október 7-i ítéletével a tribunal administratif de Clermont Ferrand (Clermont Ferrand-i közigazgatási bíróság) elutasította e kérelmet. 2007. június 21-i ítéletével a cour d'appel de Lyon (lyoni fellebbviteli bíróság) helybenhagyta az ítéletet.

26 A Limagrain, aki az MCT jogutódja lett, fellebbezést terjesztett elő a Conseil d'État-nál.

27 E körülmények alapján a Conseil d'État, amelynek kétségei támadtak az 565/80 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének és a Közösségi Vámkódex 105. cikkének értelmezésével kapcsolatban, úgy döntött, hogy felfüggeszti az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

„1) A vámraktározási eljárás alá vont termékekre vagy árukra vonatkozó raktárnyilvántartás vezetésének a közösségi vámszabályozás alapján a vámraktár üzemeltetőjét terhelő kötelezettségek megsértésével történő elmulasztása elegendő-e ahhoz, hogy a termékeit vagy áruit e vámraktárban elhelyező exportőrt megfosszák azon jogától, hogy a […] 3665/87 rendelet és az […] 565/80 rendelet együttesen alkalmazott rendelkezései értelmében előírt előzetes kifizetésben részesüljön?

2) Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetében ez milyen következményekkel jár a jogosult részére kifizetett összegek vonatkozásában?

Különösen:

a) amennyiben megállapításra kerül, hogy az árukat ténylegesen exportálták, úgy tekinthető-e, hogy az ezen exportok után járó visszatérítés összegét – egészben vagy részben – az exportőr megszerezte? Ez utóbbi esetben pedig azt a visszatérítési rátát kell-e alkalmazni, amelyet az export-visszatérítés előzetes kifizetésére vonatkozó szabályozás alapján előre meghatároztak, vagy azt, amely a tényleges exportálás napján alkalmazandó, és ezt az előre meghatározott ráta erejéig-e, vagy sem?

b) a kifizetett összegek teljes vagy részleges visszafizetése esetén a jogosulatlanul felvett és visszafizetendő összeget a […] 3665/87 rendelet 33. cikke alapján növelni kell-e az e rendelkezésben előírt büntetőkamattal, annak ellenére, hogy a raktárnyilvántartás vezetésének kötelezettsége a vámraktár üzemeltetőjét terheli, amennyiben – mint a jelen esetben – a vámraktár C típusú magán vámraktár, amelynek üzemeltetője maga a mezőgazdasági áruk exportőre?"

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

28 Első kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra szeretne választ kapni, hogy az uniós jognak az export-visszatérítések előfinanszírozására vonatkozó rendelkezéseit úgy kell-e értelmezni, hogy a vámraktározási eljárás alá vont termékekre vonatkozó raktárnyilvántartás vezetésének az uniós vámszabályozás megsértésével történő elmulasztása elegendő ahhoz, hogy az exportőrt megfosszák azon jogától, hogy az e termékekhez kapcsolódó export-visszatérítés tekintetében előzetes kifizetésben részesüljön.

29 Ahhoz, hogy e kérdést megválaszolhassuk, fel kell idézni az export-visszatérítések előzetes kifizetésére vonatkozó rendszernek az alapügy szempontjából releváns jellegzetességeit.

30 Az 565/80 rendelet 4. cikkének (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a visszatérítéssel megegyező összeget kell kifizetni az exportőr részére, amint az alaptermékek

vámfelügyelet alá kerülnek, ami biztosítja, hogy a feldolgozott termékek meghatározott időn belül kivitelre kerülnek. A 3665/87 rendelet 25. cikke értelmében az export-visszatérítések előfinanszírozása e rendszerének alkalmazása a fizetési nyilatkozat vámhatóságokhoz való benyújtásának és annak ez utóbbiak általi elfogadásának feltételéhez van kötve. Az említett rendelet 26. és 27. cikke szerint az alaptermékeket a fizetési nyilatkozat elfogadásának időpontjától a termékek – főszabály szerint hat hónapon belüli – exportálásáig vámfelügyelet alá kell helyezni.

31 E rendelkezések együttes értelmezéséből az következik, hogy az export-visszatérítések előfinanszírozási rendszerének a megfelelő működése azon a felügyeleti mechanizmuson alapul, amelyet a vámfelügyeleti eljárás testesít meg. E rendszer alkalmazásának lehetővé kell tennie az illetékes nemzeti hatóságok számára azt, hogy – valamennyi tagállamban egységes eljárás szerint – mindenkor ellenőrizni és biztosítani tudják azt, hogy az igényelt visszatérítés nyújtásához megkövetelt anyagi feltételek, amelyeket az uniós jog alkalmazandó rendelkezései határoznak meg, teljesülnek (lásd ebben az értelemben a 121/87. sz. Bayernwald Früchteverwertung ügyben 1988. október 18-án hozott ítélet [EBHT 1988., 6273. o.] 18. pontját).

32 A vámfelügyeleti eljáráshoz kapcsolódó kötelezettségek betartása képezi tehát az 565/80 rendelet rendelkezései alapján az export-visszatérítés előzetes kifizetésének feltételét.

33 Az ezen eljáráshoz kapcsolódó alapvető feltételek között szerepel, a Közösségi Vámkódex 105. cikke szerint, a vámraktározási eljárás alá vont árukra vonatkozó raktárnyilvántartás vezetésének kötelezettsége, azon eset kivételével, ha a közraktárat a vámhatóságok üzemeltetik. E kivétel az alapügy szempontjából nem releváns, hiszen az alaptermékeket itt egy C típusú magánvámraktárban helyezték el.

34 A Közösségi Vámkódex végrehajtási rendeletének 520. cikke (1) bekezdésének első albekezdése értelmében a raktárnyilvántartásnak tartalmaznia kell a vámfelügyeleti eljárás megfelelő alkalmazásához szükséges valamennyi adatot.

35 Az említett 520. cikk (1) bekezdésének második albekezdése, az alapügy tényállása idején hatályos változata szerint, tartalmazta azoknak az adatoknak a felsorolását, amelyeket különösen fel kellett tüntetni a raktárnyilvántartásban. A „különösen" határozószó használata az említett adatok kapcsán azt mutatja, hogy a jogalkotó e felsorolást úgy tekintette, mint az elengedhetetlenül szükséges, minimális adatok felsorolását.

36 Ezenkívül, ugyanezen 520. cikk (3) bekezdése is pontosítja, hogy „a raktárnyilvántartásnak minden időpontban mutatnia kell az éppen akkor vámraktározási eljárás alatt lévő árukészletet".

37 Ebből az következik, hogy abban az esetben, amikor a Közösségi Vámkódex végrehajtási rendeletének 520. és azt követő cikkei által megkövetelt elengedhetetlenül szükséges, minimális adatok hiányoznak, akkor a raktárnyilvántartás vezetésére vonatkozó kötelezettség nem tekinthető teljesítettnek (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Bayernwald Früchteverwertung ügyben hozott ítélet 19. pontját). Ebből következik, hogy a vámfelügyeleti eljáráshoz kapcsolódó valamely alapvető kötelezettséget elmulasztották. Ennélfogva az 565/80 rendelet rendelkezései alapján az export-visszatérítés előzetes kifizetését lehetővé tevő egyik feltétel nem teljesül.

38 Mindenképpen figyelembe kell azonban venni a raktárnyilvántartás célját, ami nem más, mint lehetővé tenni azon áruk pontos jellegének és mennyiségének ellenőrzését, amelyek után visszatérítés jár. Ennélfogva, amikor kétség merül fel a raktárnyilvántartásban szereplő egyes bejegyzések pontosságát illetően, akkor nincs kizárva annak a lehetősége, hogy egyéb kiegészítő iratokhoz lehet fordulni a még fennálló kétségek eloszlatása céljából (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Bayernwald Früchteverwertung ügyben hozott ítélet 19. pontját). Így az említett raktárnyilvántartás

egyes bejegyzéseinek pontosságát vagy a kisebb eltéréseket, illetve hiányosságokat illetően továbbra is fennálló kétségek egyéb kiegészítő iratok segítségével eloszlathatók (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Bayernwald Früchteverwertung ügyben hozott ítélet 20. pontját).

39 Az előterjesztett első kérdésre tehát azt a választ kell adni, hogy az uniós jognak az export-visszatérítések előfinanszírozására vonatkozó rendelkezéseit úgy kell értelmezni, hogy a vámfelügyelet alá vont termékekre vonatkozó raktárnyilvántartás uniós vámszabályozásnak megfelelő vezetése egyik feltételét képezi az e termékek után járó export-visszatérítés előzetes kifizetésének. Ugyanakkor az említett raktárnyilvántartás egyes bejegyzéseinek pontosságát vagy az eltéréseket illetően továbbra is fennálló kétségek egyéb kiegészítő iratok segítségével eloszlathatók, amennyiben ezen iratokat az illetékes nemzeti hatóságok kielégítőnek tartják.

A második kérdésről

40 Második kérdésével az előterjesztő bíróság – olyan esetre hivatkozva, amikor nem teljesítik a vámfelügyelet alá vont termékek raktárnyilvántartásának uniós vámszabályozásnak megfelelő vezetésére vonatkozó kötelezettséget – azt szeretné megtudni, hogy e mulasztás milyen következményekkel jár azon összegek tekintetében, amelyeket az exportőrnek export-visszatérítési előleg címén fizettek ki.

41 E kérdés két részre bontható.

42 Először is, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra szeretne választ kapni, hogy amennyiben megállapításra kerül, hogy az előlegfizetési nyilatkozatban említett árukat ténylegesen exportálták, akkor úgy tekinthető-e, hogy az ezen áruk exportálása után járó visszatérítés összegét az exportőr megszerezte, és hogy ez utóbbi esetben melyik ráta alapján kell kiszámítani az említett visszatérítés összegét.

43 Bevezetésként hangsúlyozni kell, hogy miként az a jelen ítélet 30–32. pontjából kiderül, a visszatérítés előzetes kifizetésére vonatkozó jog többek között annak igazolásához van kötve, hogy a termékeket, amelyek tekintetében fizetési nyilatkozatot nyújtottak be, vámfelügyelet alá helyezték, és ott is maradtak az exportálásukig. A vámfelügyeleti eljáráshoz kapcsolódó kötelezettségek betartásának igazolása az exportőrre hárul, és annak az uniós vámszabályozás jelen ítélet 37–39. pontjában értelmezett rendelkezéseinek kell megfelelnie.

44 E termékek vámfelügyelet alá vonásának az a célja, hogy biztosítsa a fizetési nyilatkozatban szereplő és a ténylegesen kivitelre kerülő termékek azonosságát. A raktár szabályszerű vámeljárás alá vonásának végrehajtása hiányában nem lehetne kielégítő módon igazolni azt, hogy az előlegfizetési nyilatkozatban szereplő áruk ténylegesen kivitelre kerültek. Legfeljebb az lenne megállapítható, hogy hasonló mennyiségű és jellegű áruk kerültek kivitelre.

45 A raktár szabályszerű vámeljárás alá vonása végrehajtásának hiányát többek között a 3719/88 rendelet 43. cikke szankcionálja (lásd a C-217/98. sz. LFZ Nordfleisch ügyben 2000. március 21-én hozott ítélet [EBHT 2000., I-1619. o.] 42. pontját). Az említett 43. cikk (1) bekezdése szerint, ha a termékeket az 565/80 rendelet 4. cikkében foglalt eljárás alá vonták, és az exportőr e termékeket részben vagy egészben kivonja

a vámfelügyelet alól, akkor úgy kell tekinteni, hogy a kiviteli kötelezettséget nem teljesítették az adott mennyiség tekintetében, ami a visszatérítésre való jog elvesztését eredményezi ugyanezen mennyiségre vonatkozóan.

46 A vámfelügyelet alól történő kivonáshoz hasonlónak kell tekinteni azt az esetet is, amelyre a kérdést előterjesztő bíróság utal, vagyis amikor nem teljesítik az ilyen felügyelet alá vont termékek raktárnyilvántartása uniós vámszabályozásnak megfelelő vezetésének kötelezettségét. E két körülménynek ugyanis az a következménye, hogy megfosztja a vámhatóságokat attól a lehetőségtől, hogy ellenőrizni tudják az érintett termékek útvonalát, és így attól is, hogy biztosítani tudják az export-visszatérítési előlegek kifizetési rendszeréhez kapcsolódó feltételek betartását.

47 Ennélfogva a második kérdés első részére azt a választ kell adni, hogy amikor és amennyiben nem tesznek eleget az 565/80 rendelet 4. cikke alapján vámfelügyelet alá helyezett termékek raktárnyilvántartása uniós vámszabályozásnak megfelelő vezetése kötelezettségének, akkor az olyan bizonyíték, amely szerint az előlegfizetési nyilatkozatban szereplőkhöz hasonló mennyiségű és jellegű áruk kerültek exportálásra, nem elegendő ahhoz, hogy az ezen áruk kivitele után járó visszatérítés összegét úgy lehessen tekinteni, hogy azt az exportőr megszerezte.

48 Másodszor, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra szeretne választ kapni, hogy ha az exportőrnek – a vámraktárban elhelyezett termékek raktárnyilvántartásának vezetésére vonatkozó kötelezettség elmulasztása miatt – az export-visszatérítési előleg címén felvett összegek egészét vagy egy részét vissza kell fizetnie, akkor a visszatérítendő összegre alkalmazni kell-e a 3665/87 rendelet 33. cikke (1) bekezdése második albekezdésében említett 20%-os emelést.

49 Bevezetésként emlékeztetni kell arra, hogy a 3665/87 rendelet említett 33. cikke (1) bekezdése második albekezdése szerint, amikor az derül ki, hogy az export-visszatérítés címén járó összeg kisebb, mint amelyet előzetesen kifizettek, akkor az illetékes nemzeti hatóságnak haladéktalanul meg kell indítani az eljárást aziránt, hogy a piaci szereplő az említett két összeg különbözetének 20%-kal megnövelt összegét megfizesse.

50 Való igaz, hogy e rendelkezés nem nevezi meg pontosan az adott esetben 20%-os emelés megfizetése tekintetében adósnak minősülő személyt. Ugyanakkor miként azt az Európai Bizottság megjegyezte, kizárólag az exportőr áll kapcsolatban az illetékes hatóságokkal. Ő az, akinek először be kell nyújtania a 3665/87 rendelet 25. cikke szerint a fizetési nyilatkozatot, és akinek e kérelem illetékes hatóságok általi elfogadását megelőzően az említett rendelet 31. cikkének megfelelően az ezen időpontban kiszámított visszatérítés összegével megegyező biztosítékot kell letétbe helyeznie, amelyhez még hozzáadódik a 20%-os emelés. Ezt követően, második lépésben szintén az exportőr az, akinek ugyanezen rendelet 29. cikke értelmében írásbeli kérelmet kell benyújtania, és az illetékes hatóságok csak ennek alapján jogosultak a részére exportvisszatérítést előzetesen kifizetni. E további alakiság adja meg többek között a lehetőséget az exportőr számára ahhoz, hogy az áru vámjogi sorsának módosulása esetén teljes egészében lemondjon e kifizetésről, és így visszakapja az általa letétbe helyezett biztosíték teljes összegét (lásd a fent hivatkozott LFZ Nordfleisch ügyben hozott ítélet 36–40. pontját).

51 Ezenfelül a 3665/87 rendelet (40) preambulumbekezdéséből az következik, hogy a 20%-os emelést azért találták ki, hogy megelőzzék azt, hogy az érintett exportőrök jogosulatlanul részesüljenek e kedvezményben. Miként a Bíróság megállapította, azokban az esetekben, amikor előfinanszírozási rendszer alkalmazására kerül sor, a gazdasági szereplők jogosulatlanul részesülnének ingyenes hitelben, ha később bebizonyosodna, hogy nem volt helye a visszatérítés nyújtásának (a 288/85. sz. Plange Kraftfutterwerke ügyben 1987. február 5-én hozott ítélet [EBHT 1987., 611. o.] 14. pontja).

52 Ebből az következik, hogy az export-visszatérítések előfinanszírozási rendszerével együttjáró kötelezettségek elmulasztásának következményeit az exportőrnek kell viselnie.

53 Tehát az illetékes hatóságok által a vámraktárban elhelyezett termékek raktárnyilvántartásának vezetésére kijelölt személy felelősségétől függetlenül az exportőrnek kell viselnie e kötelezettség elmulasztásának következményeit. E tekintetben megjegyzendő, hogy az exportőr szabadon választja meg szerződő társait, és neki kell gondoskodnia a megfelelő óvintézkedések megtételéről, akár az előbbiekkel kötött szerződésbe foglalt kikötésekkel, akár külön biztosíték alkalmazásával (a C-210/00. sz. Käserei Champignon Hofmeister ügyben 2002. július 11-én hozott ítélet [EBHT 2002., I-6453. o.] 80. pontja).

54 Egyébként és mindenesetre, az alapügyben, amelyben az árukat egy C típusú magánraktárban helyezték el, a raktárnyilvántartás vezetésének kötelezettsége a Közösségi Vámkódex végrehajtási rendeletének 517. cikke (1) bekezdése szerint a vámraktár üzemeltetőjét terhelte, aki az említett rendelet 504. cikkének (1) bekezdése értelmében azonos a beraktározóval, és így az exportőrrel.

55 A második kérdés második részére tehát azt a választ kell adni, hogy ha az exportőrnek – a vámraktárban elhelyezett termékek raktárnyilvántartásának vezetésére vonatkozó kötelezettség elmulasztása miatt – az export-visszatérítési előleg címén felvett összegek egészét vagy egy részét vissza kell fizetnie, akkor a visszatérítendő összegre alkalmazni kell a 3665/87 rendelet 33. cikke (1) bekezdése második albekezdésében említett 20%-os emelést.

A költségekről

56 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (ötödik tanács) a következőképpen határozott:

1) Az uniós jognak az export-visszatérítések előfinanszírozására vonatkozó rendelkezéseit úgy kell értelmezni, hogy a vámfelügyelet alá vont termékekre vonatkozó raktárnyilvántartás uniós vámszabályozásnak megfelelő vezetése egyik feltételét képezi az e termékek után járó export-visszatérítés előzetes kifizetésének. Ugyanakkor az említett raktárnyilvántartás egyes bejegyzéseinek pontosságát vagy az eltéréseket illetően továbbra is fennálló kétségek egyéb kiegészítő iratok segítségével eloszlathatók, amennyiben ezen iratokat az illetékes nemzeti hatóságok kielégítőnek tartják.

2) Az export-visszatérítések előfinanszírozására vonatkozó uniós jogi rendelkezéseket úgy kell értelmezni, hogy:

– **amikor és amennyiben nem tesznek eleget a vámfelügyelet alá helyezett termékek raktárnyilvántartása uniós vámszabályozásnak megfelelő vezetése kötelezettségének, akkor az olyan bizonyíték, amely szerint az előlegfizetési nyilatkozatban szereplőkhöz hasonló mennyiségű és jelle-**

gű áruk kerültek exportálásra, nem elegendő ahhoz, hogy az ezen áruk kivitele után járó visszatérítés összegét úgy lehessen tekinteni, hogy azt az exportőr megszerezte;

– **ha az exportőrnek – a vámraktárban elhelyezett termékek raktárnyilvántartásának vezetésére vonatkozó kötelezettség elmulasztása miatt – az export-visszatérítési előleg címén felvett összegek egészét vagy egy részét vissza kell fizetnie, akkor a visszatérítendő összegre alkalmazni kell a többek között az 1993. június 30-i 1708/93/EGK bizottsági rendelettel módosított, a mezőgazdasági termékekre vonatkozó export-visszatérítési rendszer alkalmazásának közös részletes szabályai megállapításáról szóló, 1987. november 27-i 3665/87/EGK bizottsági rendelet 33. cikke (1) bekezdése második albekezdésében említett 20%-os emelést.**

Aláírások